

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden 2026 käyttötalouden talousarvioehdotus

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta 30.09.2025 § 60
518/02.02.00.01/2025

Valmistelija hyvinvointijohtaja Tuija Peurala

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 23.6.2025 antanut talousarvion teknisen valmisteluohjeen vuodeksi 2026. Laadintaohjeen mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Palvelukeskusten ja lautakuntien tulee antaa vuoden ~~2025~~ 2026 (*korjattu kokouksessa*) käyttötalouden talousarvioesityksensä 26.9.2025 mennessä. Lautakunta päättää kullekin tulosalueelle toimintansa kannalta 1–3 keskeistä talousarviotavoitetta, jotka ovat valtuustoon nähden sitovia.

Oriveden kaupungin talouden tasapainon säilymiseksi ja toimintaedellytysten varmistamiseksi on huomioitava, että

- palvelujen tasoa ei tule lisätä ilman lain velvoitetta,
- uusia vakansseja ei perusteta, mahdolliset esitykset käsitellään tapauskohtaisesti.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden ~~2025~~ 2026 (*korjattu kokouksessa*) talousarvio on valmisteltu voimassa olevan Oriveden kaupunkistrategian pohjalta ja valmistellussa on huomioitu myös toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelma.

Kaupunkistrategian tavoitteiden kokonaisuudet ovat:

1. Vahvistamme elinvoimaamme
 - Orivesi on rohkeasti kehittyvä, investointeja houkutteleva ja tulevaisuutta ennakoiva kaupunki.
 - Kaupungin joustava maankäyttö ja ketterät elinkeinopalvelut tuovat virtaa koko Orivedelle.
2. Edistämme asukkaiden hyvinvointia
 - Turvaamme lasten ja nuorten hyvän kasvun ja oppimismahdollisuudet.
 - Asukkaat ovat aktiivisia ja hyvinvoivia.
 - Vilkas ja osallistuva yhteisö tekee Oriveden.
3. Johdamme innovatiivisesti ja kestävästi
 - Henkilöstön osaaminen ja hyvinvointi ovat johtamisen keskiössä.
 - Uudistamme johtamista ja toimimme suunnitelmallisesti ja taloudellisesti.

Kaupunkistrategian lisäksi kaupungin toimintaa ohjaavat ja tukevat erilaiset ohjelmat ja suunnitelmat, mm. elinvoimaohjelma, hyvinvointisuunnitelma, osallisuussuunnitelma, työhyvinvoinnin kehittämisohjelma, hiilineutraali tiekartta, Tampereen kaupunkiseudun strategia sekä Business Tampereen elinkeinostrategia.

Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan talousarvioehdotuksessa on otettu huomioon mm. seuraavat asiat:

Hyvinvointipalvelujen tulosalue:

- Työllisyyspalvelut siirtyivät 1.1.2025 Tampereen seudun työllisyysalueelle, jossa palvelujen järjestämisestä vastaa Tampereen kaupunki. Palvelujen osto Tampereen kaupungilta 1.130.000 € (2025: 1.170.000 €). Kelalle maksettavaan työttömyysturvan kuntaosuuteen on varattu 1.000.000 € (2025: 942.000 €). Määrärahaan on tehty pieni korotus heikentyneen työllisyystilanteen vuoksi.
- Nuorten kesätyöllistämisessä kaupungilla säilytetään vuoden 2025 taso. Pyritään lisäämään 4H-yrittäjien ja kesätyöseteleiden määrää.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointiin on varattu 13.150 € määräraha. Määrärahalla maksetaan mm. järjestöjen kokoontumistilojen vuokrakuluja. Selvitetään mahdollisuutta ottaa vuonna 2026 Annankoti käyttöön mm. järjestöjen kokoontumistilaksi.
- Maahanmuuttopalvelut järjestetään omana toimintana ilman erillistä määrärahaa.
- Lautakunnan myöntämät avustukset on säilytetty ennallaan (TA 2025: 70.000 € ja TA 2026: 70.000 €).

Elämänlaatupalvelujen tulosalue:

- Kansalaisopistopalvelut: Ei muutoksia opetuksen laajuuteen, eikä asiakasmaksuihin.
- Kirjastopalvelut: Ei merkittäviä muutoksia, omatoimiaikaa hyödynnetään aiempaa enemmän. Varattu määräraha (7.000 €) kalusteiden uusimiseen.
- Kulttuuripalvelut: Määrärahaan lisätty Purnun avustus 35.000 € vuodelle 2026. Esityslistan liitteenä erillinen esitys asiasta.
- Liikuntapalvelut:
 - Ei muutoksia palveluihin tai asiakasmaksuihin
 - Uimahallilla palataan normaaliin kesäsulkuun (n. 1,5 kk)
 - Liikuntahallilla mahdollisesti tulossa 0,5 htv (n. 15.000 €) vähennys keväällä 2026. Jatkossa palveluista vastaa 1,5 htv nykyisen 2 htv sijaan.
- Nuorisopalvelut:
 - Koulunuorisotyöntekijän vakinaistaminen 1.12.2026 alkaen. Koulun nuorisotyö on järjestetty vuosien ajan hankkeiden avulla. AVI:lta ei saada enää jatkossa avustusta, kun viimeisin hanke päättyy 30.11.2026. Vakinaistamisesta tulisi päättää jo vuoden 2026 talousarvion yhteydessä. Nuorisotyöntekijä työskentelee Yläkoululla, lukiossa ja Tredulla. Koulun nuorisotyö on ennaltaehkäisevää ja nuorten tarpeista lähtevää työtä. Keskeistä on erityisesti yhteisöllisyyden kehittäminen ja kiusaamisen ehkäisy. Työmuotona mm. välituntitoiminnan järjestäminen, nuorten kiireetön kohtaaminen, ryhmätykset, yksilötyö, teemalliset tapahtumat/oppitunnit ja muu aktiivinen osallistuminen koulun toimintaan. Kustannusvaikutus vuonna 2026 n. 3.500 € ja vuonna 2027 n. 45.000 €.
 - Harrastamisen Suomen mallin kerhot jatkuvat lukuvuonna 2026-2027 samantasoisena kuin tällä hetkellä (kustannukset 20.000 €, AVI avustus 14.000 €).

- Etsivä nuorisotyö: ei muutoksia toimintaan. 2 työntekijää, jotka vastaavat Oriveden ja Juupajoen palveluista. AVI:n avustus 25.000 €/htv/vuosi.

Hyvinvointi- ja elämänlaatupalvelualueen talousarvioesityksessä palvelutasoon, palveluverkkoon, asiakasmaksuihin eikä aukioloaikoihin ole tulossa merkittäviä muutoksia vuonna 2026.

Talousarvioesityksessä on huomioitu seuraavat toiminnan ja talouden kehittämissuunnitelman toimenpiteet kaikissa työyksiköissä:

- Lyhytaikaisten sijaisten käyttöä vähennetään koko palvelualueella. Tämän vuoksi palvelut voivat olla yksittäisiä päiviä suljettuna (mm. henkilöstön äkilliset sairastumiset) tai itsepalveluaikaa on nykyistä enemmän.
- Palvelujen, tarvikkeiden ja tavaroiden ostoja tarkastellaan kriittisesti ja vuonna 2026 tehdään vain toiminnan kannalta välttämättömät hankinnat.
- Asiakasmaksuihin ei esitetä korotuksia vuonna 2026, koska korotuksia on tehty edellisenä vuonna. Vuosi 2026 seurataan, miten muutokset mahdollisesti vaikuttavat esim. kävijämääriin tai tulojen kertymiseen.
- Käynnissä olevien hankkeiden tosiasialliset kustannukset on budjetoitu, mutta uusille mahdollisille hankkeille ei ole varattu määrärahaa.
- Uusia hankehakujia, joissa kaupungilla on omarahoitusosuus, tarkastellaan kriittisesti. Hankehakemukset käsitellään kaupungin johtoryhmässä.
- Palvelualue järjestää vuoden aikana edelleen myös maksuttomia liikuntavuoroja ja teemapäiviä. Lisäksi palvelualue pyrkii entistä enemmän tekemään yhteistyötä kaupungin muiden palvelualueiden, seurakunnan ja 3.sektorin kanssa sekä kehittämään innovatiivisia tapoja, joilla voimme yhdessä edistää asukkaiden hyvinvointia mahdollisimman vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti.
- Palvelujen laatua, saavutettavuutta ja asiakaslähtöisyyttä kehitetään edelleen. Vuonna 2026 palvelualueelle perustetaan asiakasraati ja asiakaspalautteen keräämistä kehitetään. Lisäksi vuoden 2026 aikana laaditaan Oriveden kaupungin nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS) sekä liikuntaohjelma.

Koko lautakunnan toimintakate on 4.933.849 €, joka on 48.769 € (1,0 %) suurempi kuin vuoden 2025 talousarvio.

Toimivalta	hallintosääntö 27 §
Esittelijä	hyvinvointijohtaja Tuija Peurala
Päätösehdotus	Hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että se hyväksyy hyvinvointi- ja elämänlaatulautakunnan vuoden 2026 käyttötalouden talousarvioehdotuksen liitteiden mukaisesti.
Asian käsittely	Esittelytekstistä korjattiin kaksi virheellistä vuosilukua 2025 -> 2026. Kokouksen aikana pidettiin kokoustauko klo 18.59-19.15. Tauon aikana kokouksesta poistuivat klo 19.15 kansalaisopiston rehtori ja kulttuurijohtaja Annina Ärölä sekä Juupajoen edustaja/OSKO Tarja-Riitta Koskinen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.
